

บทที่ 5

ความเป็น เหตุผลของการ เอาเปรียบสาธารณะในบางลักษณะ

ก่อนที่จะ เสนอข้อถกเถียงในบทนี้ ข้าพเจ้าขอโอกาสทบทวนข้อถกเถียงต่าง ๆ ที่ได้ เสนอมาแล้วโดยสังเขป ดังนี้

หลังจากที่ได้ให้ความหมายของ "สาธารณสมบัติ" และ "การเอาเปรียบสาธารณะ" ในบางลักษณะหรือการเอาเปรียบสาธารณะ" แล้ว ข้าพเจ้าได้ยกตัวอย่างข้อถกเถียงของแมน เคอร์ โอลสัน และคนอื่น ๆ โดยได้ชี้ให้เห็นว่า ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการเอาเปรียบสาธารณะนั้นอาศัย เหตุผลของโอลสันเป็นหลัก ได้แก่ ความเห็นแก่ตัวของแต่ละคนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ สำหรับสาธารณสมบัติที่ต้องการความร่วมมือของคนจำนวนมากจึงจะทำได้สำเร็จนั้น แต่ละคนจะเห็นว่าส่วนร่วมของตนไม่สำคัญเพราะเป็นเพียงส่วนที่เล็กน้อยมาก ผลของการร่วมมือหรือไม่ร่วมมือของตนต่อสาธารณสมบัตินั้น ไม่สามารถรับรู้ได้เลย และการไม่ร่วมมือของคน ๆ หนึ่ง จะไม่ทำให้คนอื่น ๆ ทำตาม เพราะจะไม่มีใครสังเกตเห็นหรือสนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเขา

ต่อจากเสนอข้อถกเถียงดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้าได้พยายามแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีกลุ่มขนาดใหญ่ของโอลสันมีสมมติฐานอยู่บนความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้เสนอข้อถกเถียง 2 ข้อคือ ข้อแรกพิจารณาจากมโนทัศน์ของเขาเรื่องความเป็นเหตุผลของการกระทำ และเหตุผลที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของแต่ละคนในกลุ่มขนาดใหญ่ ข้าพเจ้าพบว่าเมื่อพิจารณา 2 อย่างนี้ร่วมกันแล้ว การตัดสินใจร่วมมือหรือไม่ร่วมมือของแต่ละคนนั้น แสดงถึงความเห็นแก่ตัว ทฤษฎีของโอลสันมองคนในสังคมเหมือนผู้ซื้อสินค้าในตลาดที่ต้องการจะจ่ายเงินของคนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด แต่ละคนจะเลือกซื้อสินค้าให้ได้มากที่สุดด้วยเงินจำนวนน้อยที่สุด พฤติกรรม เช่นนี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความ เป็น เหตุผล และสาธารณสมบัติในสายตาของมนุษย์ในทฤษฎีของโอลสันไม่ต่างอะไรกับสินค้าอีกชนิดหนึ่ง ใครจะซื้อหรือไม่ซื้อก็ขึ้นอยู่กับความต้องการ

ของเขา แต่เนื่องจากลักษณะ เฉพาะของสาธารณสมบัติของกลุ่มขนาดใหญ่ที่ไม่มีใครจะซื้อ
ได้โดยไม่ร่วมทุนกับคนอื่นจำนวนมาก และผลตอบแทนที่จะได้รับก็จะถูกเฉลี่ยไปยังคนอื่น ๆ
ทุกคน ทำให้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นไม่ว่าเขาจะเก็บทุนของเขาไว้เฉย ๆ
โดยไม่ซื้อสินค้าชนิดนี้หรือชนิดอื่น ๆ หรือว่าเขาจะนำเอาทุนส่วนนี้ไปซื้อสินค้าชนิดอื่นที่ให้
ผลตอบแทนมากกว่าก็ตาม ก็เรียกได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความ เป็น เหตุผล ข้าพเจ้าถือว่า
พฤติกรรม เช่นนี้ เป็นพฤติกรรมของคนที่เห็นแก่ตัว เพราะแม้แต่ใน เรื่องที่จะ เป็นประโยชน์
ต่อคนอื่น เช่น การสร้างสาธารณสมบัตินี้ คนในทฤษฎีของโอลสันก็ยังคิดถึงแต่ผลประโยชน์
ที่ตนเองจะได้เท่านั้น ข้อสรุปของข้อถกเถียงนี้ของข้าพเจ้าจึงมีว่า พฤติกรรมที่มีความ
เป็น เหตุผลในทฤษฎีของโอลสันจำเป็นต้อง เป็นพฤติกรรมที่มีความ เห็นแก่ตัว

ในข้อถกเถียงที่ 2 ซึ่ง เกี่ยวกับทฤษฎีกลุ่มขนาดใหญ่ของโอลสันที่ข้าพเจ้า เสนอนั้น
ข้าพเจ้าพยายามแสดงให้เห็นว่า คนที่เห็นแก่ผู้อื่นจะคิดอย่างไร เมื่อ เขา เป็นสมาชิก
คนหนึ่งในกลุ่มขนาดใหญ่ของ โอลสัน ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าทฤษฎีของเขาใช้ได้กับ
คนที่เห็นแก่ตัวเท่านั้น ในข้อถกเถียงที่ 2 นี้ ข้าพเจ้าพยายามแสดงว่า คนที่เห็นแก่
ผู้อื่นจะพิจารณาผลของการกระทำของคนที่ จะ เกิดแก่ผู้อื่นมากกว่าส่วนที่จะ เกิดขึ้นกับตัว เอง
ทำให้เขามีแนวโน้มที่จะ เข้าร่วมมือในการสร้างสาธารณสมบัติ เนื่องจากมีคนจำนวนมาก
จะได้รับผลจากการกระทำของเขา แม้ว่าผลนั้นจะไม่สามารถรับรู้ได้ก็ตาม นอกจากนั้น
จากการพิจารณาโน้ตส์เรื่องขีดจำกัด ยังช่วยให้คนที่เห็นแก่ผู้อื่นสามารถคิดถึงผลของ
การร่วมมือกันจน เกิดเป็นสาธารณสมบัติได้อีกด้วย แม้ว่าส่วนร่วมของแต่ละคนมีผลที่ไม่
สามารถรับรู้ได้ก็ตาม เพื่อจะชี้ให้เห็นประเด็นที่กล่าวมานี้ชัดเจนขึ้น ข้าพเจ้าได้เสนอ
ตัวอย่างของ โกลเวอร์ เรื่องการเปลี่ยนอาหารกลางวัน พร้อมทั้ง เสนอข้อถกเถียงต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้ข้อสรุปว่าการ เอาเปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผลแบบ
เห็นแก่ตัวแล้ว ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นว่า ความ เป็น เหตุผลแบบนั้น จะทำให้เกิดผล
ที่แต่ละคนไม่ต้องการได้อย่างไร กล่าวคือ ข้อถกเถียงที่สนับสนุนการเอาเปรียบสาธารณชน
นั้นมองส่วนร่วมของคน ๆ หนึ่งแยกจากการร่วมมือของคนอื่น ๆ โดยที่ไม่ได้มองว่า
การร่วมมือนั้น เกิดขึ้นจากส่วนร่วมของแต่ละคน แม้ว่าส่วนร่วมของคน ๆ หนึ่งจะ เป็นส่วน

ที่เล็กน้อยมากจนไม่สามารถก่อผลที่รับรู้ได้ แต่ถ้าหากต่างคนต่างก็คิด เช่นนี้แล้ว สาธารณสมบัติก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การกระทำที่มีความ เป็น เหตุผลในกรณีนี้ กลับไม่สามารถทำให้ผู้กระทำได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นข้อบกพร่องของความ เป็น เหตุผลแบบนี้

ต่อจากนั้น ข้าพเจ้า เสนอว่า ข้อบกพร่องทำนองเดียวกันจะเกิดขึ้นกับ ศสนะใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มากกว่าคนอื่น หรือกลุ่มอื่น ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับการกระทำตามความ เป็น เหตุผลแบบเห็นแก่ตัวนั้น เป็นผลมาจากการให้ความสำคัญต่อตัวเองมากกว่าผู้อื่น ดังนั้น ปัญหาเดียวกันก็ย่อมเกิดขึ้น กับการกระทำใดก็ตามที่ให้ความสำคัญอย่างไม่ เท่าเทียมกันระหว่างคนหรือกลุ่มต่าง ๆ เมื่ออยู่ในสถานการณ์แบบเดียวกันกับการ เอาเปรียบสาธารณชน ข้าพเจ้า เรียกลักษณะของความ เป็น เหตุผลแบบนี้ว่า ความ เป็น เหตุผลแบบสัมพัทธ์

ในบทนี้ข้าพเจ้าจะเสนอว่า ความ เป็น เหตุผลของการ เอาเปรียบสาธารณชน ที่โอลสัน เสนอไว้ในทฤษฎีของ เขานั้น เป็นความ เป็น เหตุผล เชิงอธิบาย (explanatory) และถ้าหากเราจะให้การ เอาเปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผล เชิง ประเมินค่า (evaluative) แล้ว เราจะพบว่า เป็นการขัดแย้งกับตัวเองที่จะกล่าว เช่นนั้น

ความ เป็น เหตุผล

มโนทัศน์ เรื่องความ เป็น เหตุผลนั้นสามารถเข้าใจได้ 2 แบบคือ ความ เป็น เหตุผล ในฐานะที่ช่วยให้เกิดความ เข้าใจที่มีต่อการกระทำ และความ เป็น เหตุผลในฐานะ ที่ช่วยชี้นำการกระทำ ความ เป็น เหตุผลแบบแรกเรียกว่า ความ เป็น เหตุผล เชิงอธิบาย (explanatory rationality) องค์ประกอบที่ช่วยให้เราสามารถอธิบายการกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใดได้นั้น ได้แก่ ความ เชื่อและความต้องการของผู้กระทำที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำนั้น เมื่อเราพบคนกำลังทำพิธีแห่นางแมว คำอธิบายพฤติกรรมนี้จะต้อง

ประกอบด้วย ความเชื่อของผู้กระทำและความต้องการของเขาที่เกี่ยวกับการแห่งแนว เช่น พวกเขาเชื่อว่า การแห่งแนวจะทำให้ฝนตก และพวกเขากำลังต้องการให้ฝนตก เป็นต้น เมื่อเราทราบเช่นนี้แล้ว เราอาจจะเรียกการแห่งแนวว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความเป็นเหตุผลได้ แต่เราต้องเข้าใจว่า นั่นเป็นลักษณะเชิงอธิบายของความเป็นเหตุผล ข้าพเจ้าขอใช้คำว่า "เข้าใจได้" แทนคำว่า "มีความเป็นเหตุผล" ในแง่นี้ เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเราได้รับคำอธิบายการกระทำอย่างหนึ่งจนเป็นที่พอใจแล้วก็คือ ความเข้าใจ เมื่อเราทราบถึงความเชื่อและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของผู้กระทำแล้ว เราจะเข้าใจได้ว่า สำหรับคนที่มีความเชื่อและความต้องการดังกล่าว นั้น เขาจึงทำเช่นนั้น ถ้าหากตัวเราเองมีความเชื่อและความต้องการ เช่นเดียวกับเขา เราก็คงทำเช่นเดียวกัน

ความเป็นเหตุผลอีกแบบหนึ่งคือ ความเป็นเหตุผลเชิงประเมินค่า (evaluative rationality) การกระทำที่เรียกได้ว่า มีความเป็นเหตุผลในแง่นี้จะเป็นการกระทำที่มีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ เป็นการกระทำที่มีคุณค่าน่าทำ ความรู้สึกถึงคุณค่าเช่นนี้เป็นความรู้สึกเช่นเดียวกับความรู้สึกที่เรามีต่อคุณสมบัติในเรื่องอื่น ๆ เช่น ความรู้สึกต่อความดี ความงาม และความจริง เป็นต้น ความรู้สึกทำนองนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของเรา ถึงแม้ว่าในแต่ละวัน เราจะทำอะไรตามนิสัย หรือความเคยชิน อยู่เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีส่วนการกระทำที่ต้องการตัดสินใจอยู่บ่อย ๆ และในบางครั้งเราก็ต้องการจะเปลี่ยนนิสัยเก่า ๆ ของตัวเอง เพื่อให้ชีวิตของเราดีขึ้นกว่าเดิมไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง สิ่งที่จะบอกเราว่าเราควรตัดสินใจอย่างไรหรือเปลี่ยนนิสัยไปเป็นแบบไหนนั้นก็ได้อาศัยความรู้สึกในเชิงคุณค่าทั้งหลายนี้เอง หากเราขาดความรู้สึกในแง่เหล่านี้แล้ว ชีวิตของเราคงจะเป็นไปอย่างเดิม ๆ หรืออาจจะ เป็นไปอย่างยากลำบากก็ได้

ความเป็นเหตุผลในเชิงประเมินค่านี้ นอกจากจะเป็นคุณสมบัติของการกระทำแล้ว ยังใช้เป็นคุณสมบัติของความเชื่อและความต้องการได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความเป็นเหตุผลของทั้ง 2 อย่างนี้ ก็เป็นประเด็นที่มีปัญหาถกเถียงกันได้มากมายว่า เนื้อหาของความเชื่อที่มีความเป็นเหตุผล หรือความต้องการที่มีความเป็นเหตุผลนั้น ควรจะเป็นเช่นไร แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่า ความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าที่เรามีต่อความเป็นเหตุผลนี้จะนำเรา

ไปจนกว่าจะพบ เนื้อหาที่คงทนต่อการวิจารณ์ได้ในที่สุด เกี่ยวกับความเป็น เหตุผลเชิง ประเมินค่านี้ มีลักษณะ 2 อย่างที่ควรกล่าวถึง คือ

ก. การชี้แนะ เมื่อเราบอกว่า การกระทำอย่างหนึ่งไม่มีความ เป็น เหตุผล เรามักจะหมายความว่า ไม่ควรทำอย่างนั้น และเมื่อเราบอกว่า การกระทำอีก อย่างหนึ่งมีความ เป็น เหตุผล ความหมายของเราก็คือ ควรจะทำอย่างนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่า "ความเป็นเหตุผล" ที่กล่าวถึงนั้น จะมี เนื้อหา ลักษณะ เช่นไรก็ตาม เมื่อเรา ชัดแย้งกันในเรื่องนี้เรากำลังพยายามจะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่ง เปลี่ยนจากการกระทำ อย่างเดิมของเขา มากระทำในสิ่งที่เรา เห็นว่ามีความ เป็น เหตุผล เช่น การที่โอลสัน บอกว่า การเอาเปรียบสาธารณชนในสังคมใหญ่ ๆ เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผลนั้น เขากำลังชี้แนะให้เห็นว่า ควรจะมีการเอาเปรียบสาธารณชนในสังคมนั้น เป็นต้น

ข. ความเป็นของกลาง เมื่อเราบอกว่า การกระทำอย่างหนึ่งมีความ เป็น เหตุผลนั้น เราคงไม่ได้หมายความว่า การกระทำอย่างนั้นมีความ เป็น เหตุผลสำหรับ เราคนเดียวและใช้ไม่ได้สำหรับคนอื่น เพราะถ้าหากเป็นเช่นนั้น ความเป็นเหตุผลจะ ไม่ใช่สิ่งที่มีคุณค่าซึ่งเราต้องการจะให้ทุกคนมี แต่จะหมายความว่าเพียงแค่สิ่งที่มีคุณค่าของ เราเท่านั้น ในกรณีเช่นนั้น เมื่อเราบอกว่า การกระทำของเรามีความ เป็น เหตุผล เราไม่ได้กำลังเรียกร้องให้คนอื่นเห็นคุณค่าของการกระทำเช่นนั้น ถ้าหากเราหมายความว่า เช่นนี้จริง ๆ ก็เท่ากับว่าเราไม่ได้ต้องการชี้แนะอะไรในการบอกเช่นนั้น แต่ลักษณะ เชิงคุณค่าของความ เป็น เหตุผลมีความหมายของการชี้แนะ และการชี้แนะนั้นก็ไม่ได้จำกัด ให้สัมพันธ์กับใคร เป็นรายบุคคล ด้วยความเป็นของกลางนี้ความ เป็น เหตุผลจึง เป็นคุณสมบัติ ที่มีค่า

ในบทที่ 3 ซึ่งเป็นการพิจารณาข้อถกเถียงของโอลสันนั้น เราได้ทราบแล้วว่า ทฤษฎีของเขาอยู่บนสมมติฐาน เรื่องความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ การเอาเปรียบสาธารณชน ซึ่งเขาอ้างว่า เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผลนั้น เป็นการกระทำของคนที่ เห็นแก่ตัว เท่านั้น ความเป็นเหตุผลที่ เขากล่าวถึงในที่นี้จึงไม่มีลักษณะความ เป็นของกลางดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นหาก "ความเป็นเหตุผล" ที่โอลสันใช้จะมีความหมายชี้แนะว่า การกระทำอย่างไร จึง เป็นการกระทำที่มีคุณค่าแล้ว ก็คงจะใช้ชี้แนะให้กับคนที่มีความ เห็นแก่ตัวเท่านั้น ไม่

สามารถใช้ได้กับคนที่เห็นแก่ผู้อื่นได้ และเราก็ได้เห็นในบทที่ 4 แล้วว่า การยึดถือความเป็น เหตุผลแบบ เห็นแก่ตัวหรือสัมพันธ์กับกลุ่มของตัวเองนั้นมีปัญหาที่ทำให้แก่ผู้ยึดถือ เช่นนั้น

อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับว่า ทฤษฎีของโอลสันนั้น สามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างน่าสนใจ ทฤษฎีของเขาช่วยให้เราเข้าใจว่า ทำไม การร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจึงเกิดขึ้นอย่างไม่เต็มที่ และเท่าที่ เกิดเป็น สาธารณสมบัติขึ้นแล้ว ก็มักเป็นผลจากการบังคับหรือมีผลตอบแทน เป็นการส่วนตัว ให้กับผู้ร่วมมือเสีย เป็นส่วนใหญ่ ทฤษฎีของเขา เป็นจริงสำหรับคนที่มีความ เชื่อและความ ต้องการแบบคนเห็นแก่ตัว และถึงแม้ เขาจะกล่าวว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็น การกระทำที่มีความ เป็น เหตุผล" ก็ตาม เราก็ไม่จำเป็นต้อง เห็นว่า การ เอา เปรียบ สาธารณชน เป็นการกระทำที่มีคุณค่าน่าทำ เพราะความจริงแล้ว การกระทำดังกล่าว เพียงแต่สามารถ เข้าใจได้ด้วย ความ เชื่อและความ ต้องการของคน ที่เห็นแก่ตัว เท่านั้น

ก่อนที่จะกล่าวถึงความ เป็นไปได้ที่การ เอา เปรียบสาธารณชนจะ เป็นการกระทำ ที่มีความ เป็น เหตุผลเชิงประ เหม็นค่าต่อไป ข้าพเจ้าขอกล่าวทบทวน เกี่ยวกับมโนทัศน์ "สาธารณสมบัติ" และ "การ เอา เปรียบสาธารณชน" เพื่อจะ เน้นถึงลักษณะที่จะใช้เพื่อ ประโยชน์ในการถกเถียง เกี่ยวกับ เรื่องนี้

สาธารณสมบัติ

จากบทที่ 2 เราทราบแล้วว่า "สาธารณสมบัติ" หมายถึง "สิ่งที่ถ้าหากมี คนใดคนหนึ่ง ในสังคมได้รับประโยชน์จากสิ่งนี้ คนอื่น ๆ ในสังคมนั้นก็จะได้รับประโยชน์ นั้นด้วยเช่นกัน" คำว่า "สังคม" ในข้อความนี้ หมายถึง "กลุ่มคนที่มีประโยชน์ร่วมกัน บางอย่าง" จากนิยามนี้สาธารณสมบัติจึง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในตอนนี้มีสิ่งที่จะต้อง เน้น เป็นพิเศษอยู่ 2 ประการ เกี่ยวกับสมมติฐานของมโนทัศน์นี้คือ

- ก. สาธารณสมบัติ เป็นสิ่งที่ทุกคนที่อยู่ในสังคมนั้นต้องการ
- ข. สาธารณสมบัติ เกิดขึ้นได้จากการร่วมมือกันของคนในสังคมนั้น เท่านั้น

สมมติฐาน 2 ข้อนี เป็นความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ การมองสังคมโดย ไช้ม โนท์สนี่ เริ่มจากความต้องการของคนที่มีต่ออะไรบางอย่างร่วมกันคนที่มีความต้องการ เช่น เดียวกันนี้ เรียกได้ว่าอยู่ในสังคมเดียวกัน ความหมายของสังคมในที่นี้ยังไม่ได้นับอยู่กับการมาอยู่ ร่วมสถานที่และช่วงเวลาอันเดียวกันดังที่อาจ เข้าใจไปได้เช่นนั้น เพราะถ้าหากคนในสังคม ดังกล่าวไม่มีความต้องการร่วมกันแล้วก็จะไม่ถือว่าเป็นสังคมตามการมองโดย ไช้ม โนท์สนี่ และ ถึงแม้ว่าคนที่มีความต้องการร่วมกันนั้นจะอยู่ต่างสถานที่และ เวลา ก็ตาม ทักษะนี้จะถือว่าเป็น คนในสังคมเดียวกัน เช่น คนที่ไม่ต้องการให้มีการสร้าง เสริมอาวุธนิวเคลียร์ คนกลุ่มนี้มีอยู่ใน ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก, คนที่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ คนพวกนี้ถือว่าเป็นธรรมชาติ เป็นสาธารณ- สมบัติของคนที่อยู่ในปัจจุบันและอนาคต เป็นต้น

สมมติฐานอีกข้อหนึ่ง เป็น เรื่อง เกี่ยวกับการ เกิดของสาธารณสมบัติ ในกรณีถ้าหากไม่มี ใครในสังคมนั้นจะสามารถทำให้เกิดสาธารณสมบัติได้ด้วยตัวคนเดียวแล้ว การร่วมมือกันของคนใน สังคมย่อม เป็นสิ่งจำเป็น เพราะสาธารณสมบัติของสังคมนั้นไม่สามารถ เกิดขึ้นได้จากการทำของ ใครอื่น ตามทักษะนี้จะถือว่าคนเราทำอะไรก็เพื่อตอบสนองความต้องการของคนเท่านั้น ดังนั้นหาก มีคนอื่นหรือกลุ่มอื่นมาทำให้เกิดสาธารณสมบัติแล้ว ย่อมถือว่า คนนั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการสาธารณสมบัติ ดังกล่าว ซึ่งจะทำให้พวกเขาไม่ใช้คนอื่นหรือกลุ่มอื่นอีกต่อไป เพราะทักษะนี้ถือว่าคนที่มีความต้องการ ร่วมกันคือคนในกลุ่มหรือสังคมเดียวกัน เมื่อเป็น เช่นนี้สาธารณสมบัติของสังคม โดยยอม เกิดขึ้นได้ ก็จากการร่วมมือของคนในสังคมนั้น เท่านั้น

ความจริงอีกอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับสาธารณสมบัติก็คือ ถึงแม้ว่าสาธารณสมบัติจะเป็น ที่ต้องการ ของทุกคนในกลุ่มก็ตาม แต่ไม่จำเป็น ที่ทุกคนจะต้องร่วมมือเพื่อทำให้เกิดสิ่งนั้น เสมอไป ในหลายกรณี เราต้องการ เพียงบางส่วนของสังคม เท่านั้น เช่น การที่ทุกคนต้องการอาหารนั้น ก็ไม่ จำเป็นที่ทุกคนต้องร่วมกันผลิตอาหาร ถ้าหากคนบางส่วนสามารถทำ เรื่องนี้ได้อย่าง เพียงพอสำหรับ ทุกคนแล้ว คนอื่น ๆ ก็ไม่จำเป็น ต้องทำ เรื่องนี้อีก เป็นต้น แต่ก็มีสาธารณสมบัติหลายอย่างที่ต้องการ การร่วมมือของคนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เช่น ความสงบสุขของสังคม เป็นต้น ในกรณีนี้คน เพียงคนเดียวก็สามารถทำให้สาธารณสมบัติเสียหายได้

การเอาเปรียบสาธารณะในบางลักษณะหรือการ เอาเปรียบสาธารณชน

"การเอาเปรียบสาธารณชน" หมายถึง "การที่คน ๆ หนึ่งได้รับประโยชน์จากสาธารณสมบัติ โดยไม่ร่วมมือสร้างสาธารณสมบัตินั้น" จากคำนิยามที่จะสังเกตได้ว่า การเอาเปรียบสาธารณชนเกิดขึ้น

ในบริบท (context) ของสาธารณสมบัติกล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่เราสามารถบอกได้ว่าอะไรคือ สาธารณสมบัติของสังคมแล้ว เมื่อนั้นเราสามารถบอกได้ว่าการ เอา เปรียบสาธารณชนคือการ กระทำ เช่นไร การ เอา เปรียบสาธารณชนจะไม่สามารถ เข้าใจได้หากไม่อ้างถึงสาธารณสมบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

กฎระเบียบต่าง ๆ ที่มีการตั้งขึ้น เพื่อบังคับใช้กับคนในสังคมระดับต่าง ๆ นั้น เป็น เครื่องชี้ให้เห็น เกี่ยวกับ เรื่องนี้ได้ดี เช่น จากกฎหมาย เรื่องการรักษาความสะอาดของ กรุงเทพมหานคร ทำให้เราทราบได้ว่าความสะอาดของบ้าน เมือง เป็นสาธารณสมบัติ และการทิ้งขยะ หรือสิ่งของลงบนทางเท้า เป็นการ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นต้น

ความเป็นเหตุผลของการ เอา เปรียบสาธารณะในบางลักษณะ

เมื่อเราบอกว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการ กระทำที่มีความ เป็น เหตุผล (เชิงประ เหมินค่า)" นั้น เราหมายความว่าอย่างไร จากลักษณะของการ ชี้นำของมโนทัศน์ความเป็น เหตุผลเชิงประ เหมินค่าที่เราได้กล่าวมาแล้ว ข้อความนี้ย่อมมีความหมายชักชวนหรือชี้นำว่า การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีคุณค่าน่าทำ และจากลักษณะความเป็นของกลางซึ่งเป็นอีกลักษณะ หนึ่งของมโนทัศน์ ความเป็น เหตุผลเชิงประ เหมินค่า ข้อความข้างต้นย่อม เรียกร้องให้มีการ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการทั่วไป ไม่ว่าคน ๆ นั้นจะ เป็นใครก็ตามถ้าหากเขาอยู่ในสังคมนั้นแล้วข้อความ นี้ชี้นำให้ เขา เอา เปรียบสาธารณชนในสังคมของเขา

อย่างไรก็ตามจากความหมายของการ เอา เปรียบสาธารณชน เราทราบว่า ได้แก่ การไม่ ยอมร่วมมือในการสร้างสาธารณสมบัติ แต่จะรื้อรับประโยชน์ที่เกิดขึ้น

การ เอา เปรียบสาธารณชน เข้าใจได้ และ เกิดขึ้นได้ในบริบทของสาธารณสมบัติ ดังนั้น การจะ เข้าใจความหมายของข้อความที่ว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผล (เชิงประ เหมินค่า)" ได้นั้น เราจะต้องอ้างถึงมโนทัศน์สาธารณสมบัติด้วย ดังที่ได้กล่าวถึง มโนทัศน์นี้มาแล้ว เราทราบว่าสาธารณสมบัติจะเป็นไปได้ก็จากการร่วมมือกันของคนที่ต้องการ เท่านั้น

เราได้ทราบมาแล้วว่า การ เอา เปรียบสาธารณชน คือ การไม่ยอมร่วมมือกับผู้อื่นในการ สร้างสาธารณสมบัติ ในขณะที่เดียวกันก็รื้อรับประโยชน์จากสาธารณสมบัตินั้น การจะ เข้าใจคำว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน" เพื่อจะ เข้าใจข้อความข้างต้นได้นั้น จึงต้องพิจารณาความหมายของ มโนทัศน์ "สาธารณสมบัติ" เสียก่อน เพราะ ความหมายของการ เอา เปรียบสาธารณชนนั้นต้องอ้างถึง

สาธารณสมบัติที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของสาธารณสมบัติที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว เราได้ทราบว่าสาธารณสมบัติจะเป็นประโยชน์แก่ทุกคนในสังคมเมื่อเกิดขึ้น และสาธารณสมบัติเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือกันของคนที่ต้องการสาธารณสมบัตินั้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีบางกรณีที่มีการร่วมมือของบางคน เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น แต่นั่นเป็นเพราะคนอื่น ๆ สามารถทำให้เกิดสาธารณสมบัตินั้นขึ้นได้เพียงพอสำหรับทุกคนแล้ว และยังมีสาธารณสมบัติอื่น ๆ ที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว การร่วมมือเพื่อให้เกิดสาธารณสมบัติจึง เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ถ้าหากไม่มีการร่วมมือกันแล้วสาธารณสมบัติที่ทุกคนต้องการก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

ดังนั้นในเมื่อข้อความที่ว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผล (เชิงประ เมินค่า)" เป็นข้อความที่ชี้แนะให้การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการปฏิบัติที่ทุกคน ควร เห็นว่ามีคุณค่าน่าทำแล้ว ก็เท่ากับ เป็นการบอกให้คนทุกคนที่ต้องการสาธารณสมบัติหรือรับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นโดยไม่ร่วมมือกับคนอื่น ทั้ง ๆ ที่การร่วมมือกัน เป็นสิ่งจำเป็นในการทำให้เกิดสาธารณสมบัติ (แม้จะจากคน เพียงบางส่วนก็ตาม) ถ้าหากไม่มีการร่วมมือกัน เพราะทุกคนต่างก็ เห็นว่าการ เอา เปรียบ สาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผลเช่นนี้แล้ว สาธารณสมบัติก็ย่อม เกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้น การบอกว่า "การ เอา เปรียบสาธารณชน เป็นการกระทำที่มีความ เป็น เหตุผล (เชิงประ เมินค่า)" จึง เป็นการชี้แนะ หรือเรียกร้องให้ทุกคนทำในสิ่งที่จะทำให้ เขาไม่ได้รับสิ่งที่เขาต้องการ การชี้แนะเช่นนี้ น่าจะกล่าวได้ว่า เป็นการชี้แนะให้ทำสิ่งที่ขัดแย้งกับความต้องการของตัวเอง

สรุป

ทางแก้ปัญหาคือความเป็น เหตุผลของการ เอา เปรียบสาธารณชนที่เสนอมา ในบทนี้อาจมองได้ ว่าไม่ต่างจากที่เสนอมาก่อนแล้ว ในบทที่แล้วมา แต่ข้าพเจ้ามีความ เห็นว่าทางที่เสนอในบทนี้ เป็นทางที่ สะดวกกว่า เพราะจะไม่ต้องพิจารณาข้ออ้างหรือ เหตุผลที่มีคนยกมาสนับสนุนการ เอา เปรียบสาธารณชน ดังที่เสนอมามาก่อน ๆ และทางแก้ที่ใช้ได้กับการ เอา เปรียบสาธารณชนได้ในทุกกรณีคือตามใจ ที่ความหมายของมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็น เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปัญหาความเป็น เหตุผลของการ เอา เปรียบสาธารณชนจะไม่น่าสนใจ เลย ถ้าหากว่าเราไม่ ให้ความสำคัญและคุณค่าแก่ความเป็น เหตุผลอย่าง เดิมที่ ทางแก้ปัญหาที่ข้าพเจ้า เสนอในบทนี้ เป็นการ ตั้งต้นจากคำถามว่าความเป็น เหตุผลจะต้องมีลักษณะอย่างไรจึงจะ เป็นลักษณะที่มีคุณค่า ทั้งนี้ เพื่อจะดูว่าการ เอา เปรียบสาธารณชนจะ เป็นการกระทำที่มีคุณค่าดังกล่าวได้หรือไม่ ถ้าหากเป็น

ไม่ได้ว่าการกระทำดังกล่าวมีความ เป็น เหตุผลแล้ว เราจะได้ยืนยันได้อย่าง เต็มที่ถึงคุณค่าของการ
กระทำนั้น อย่างไรก็ตามในบทนี้ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การ เอา เปรียบสาธยายไม่
สามารถ เป็นการกระทำที่มีคุณค่า เช่นนี้ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. Unless the number of individuals in a group is quite small, or unless there is coercion or some other special device to make individuals act in their common interest, rational, self-interested individuals will not act to achieve their common or group interest.
2. His own efforts will not have a noticeable effect on the situation of his organization, and he can enjoy any improvements brought about by others whether or not he worked in support of his organization.
3. If one member does or does not help provide the collective good, no other one member will be significantly affected and therefore none has any reason to react. Thus an individual in a "latent" group, by definition, cannot make a noticeable contribution to any group effort, and since no one in the group will react if he makes no contribution, he has no incentive to contribute.
4. I stood to gain, only if a million others saved water too. Unless they did, my efforts would be vain, but, if they did, my efforts would be unnecessary. Hence my efforts would be either vain or unnecessary. Since they cost me something, however little, it was not rational for me to make them. It was fallacious for the authority to argue that what all would rationally want to have provided each would rationally help to provide.
5. In both cases each consumer could reason rightly that his saving would be either vain or unnecessary as a contribution to the total. In both cases the total benefit is shared among all, whether they have contributed or not.

6. The exchequer would no more miss my 100 pounds if everyone evaded than they would if only I evaded. They wouldn't miss anyone's individual evasion. What they would miss would be the aggregate 1,000,000,000 pounds or so, and that isn't my default or yours or anyone's. So even if everyone evades it is still all right for me to evade; and if it's all right for me to evade it's all right for everyone to evade. ... On the contrary, each one would argue that had he paid he would have been the only one to pay and thus lost his 100 pounds without doing himself or anyone else any good.
7. There can never be a heap of stones. This is because one stone does not make a heap; but the addition of one stone to something that is not a heap can never transform it into a heap. Therefore there can never be a heap of stones. Alternatively, there can never be anything but a heap of stones. A similar argument was used to the effect that all men are (or are not) bald.
8. Each participant in a co-operative enterprise can argue that since there is no evidence that his contribution is necessary for achieving the desired outcome, it would make more sense for him to bestow his resources on some project where it is clearly beneficial. And of course, at some stage so many will have acted on that principle that there is quite definitely no point in anyone making a contribution.
9. The only requirement is that the behavior of individuals in large groups or organizations of the kind considered should generally be rational, in the sense that their objectives, whether selfish or unselfish, should be pursued by means that are efficient and effective for achieving these objectives.

10. This is surely absurd. If each contribution is literally "imperceptible" how can all the contributions together add up to anything? Conversely, if a hundred thousand members count for something, then each contributes on the average a hundred-thousandth. ... Suppose, for example, that (up to some point) for every pound spent on a public good a thousand people will derive ten pounds' worth of benefit each. An altruist (who might or might not be one of the potential beneficiaries) would clearly find a good use for his funds here.
11. In a large organization, the loss of one dues payer will not noticeably increase the burden for any other one dues payer, and so a rational person would not believe that if he were to withdraw from an organization he would drive others to do so.
12. Suppose a village contains 100 unarmed tribesmen eating their lunch. 100 hungry armed bandits descend on the village and each bandit at gun-point takes one tribesman's lunch and eats it. The bandits then go off, each one having done a discriminable amount of harm to a single tribesman. Next week ... They then raid the village, tie up the tribesmen, and look at their lunch. As expected, each bowl of food contains 100 baked beans. The pleasure derived from one baked bean is below the discrimination threshold. Instead of each bandit eating a single plateful as last week, each takes one bean from each plate. They leave after eating all the beans, pleased to have done no harm, as each has done no more than sub-threshold harm to each person.

13. But against this I want to argue that the harm done in such cases should be assessed as a fraction of a discriminable unit, rather than as zero. Let us call this the principle of divisibility.

It says that, in cases where harm is a matter of degree, sub-threshold actions are wrong to the extent that they cause harm, and where a hundred acts like mine are necessary to cause a detectable difference I have caused 1/100 of that detectable harm.

14. Where the public is large and includes many individuals, there is a temptation for each person to try to avoid doing his share.

This is because whatever one man does his action will not significantly affect the amount produced. He regards the collective action of others as already given one way or the other. If the public good is produced his enjoyment of it is not decreased by his not making a contribution. If it is not produced his action would not have changed the situation anyway. A citizen receives the same protection from foreign invasion regardless of whether he has paid his taxes.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย